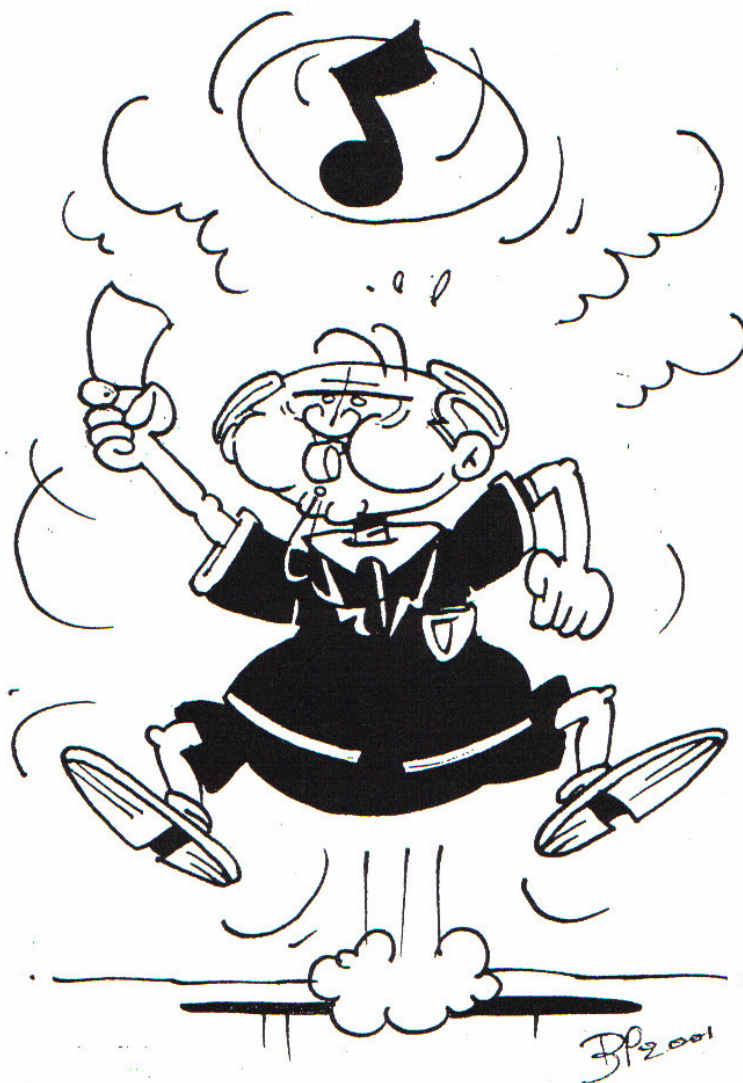

JEUGDSCEIDSRECHTER

Begeleidingscursus

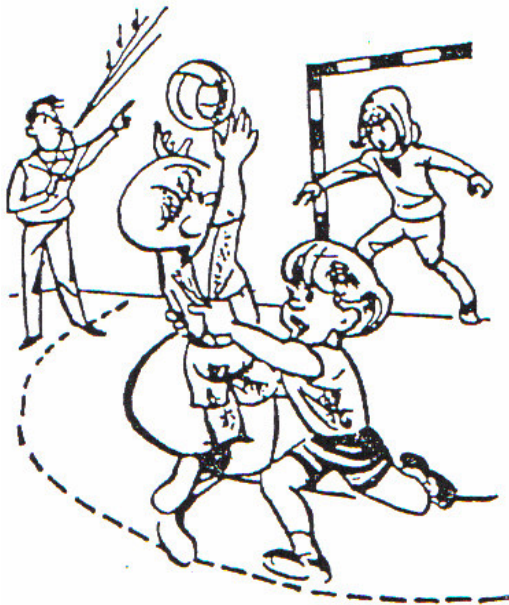

Editie 2005

Opleidingscursus jeugdscheidsrechter (in zaal)

1. Inleiding

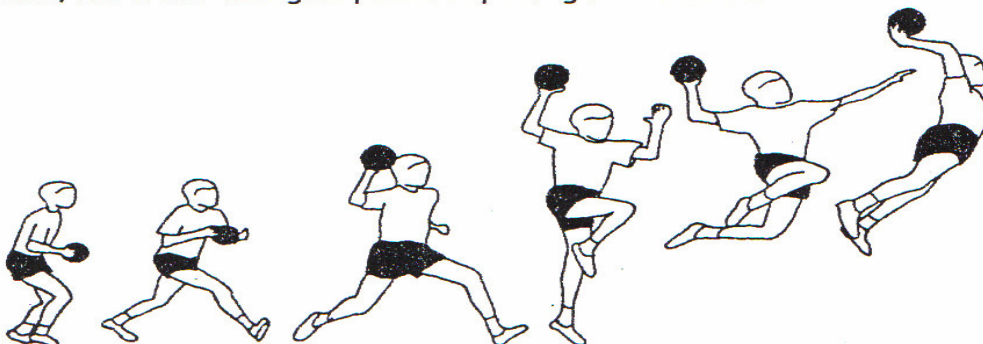
a. Doelstellingen:

- ▶ arbitrer om beter te spelen
- ▶ arbitrer : een ander plezier dan dat van speler zijn
- ▶ arbitrer = verantwoordelijk zijn = beslissingen nemen
- ▶ arbitrer om via spelregelkennis een completer speler te worden

b. Om de correcte beslissingen te kunnen nemen, heb je **nood aan**:

- **observatie en concentratie:** de spelleider moet steeds voldoende attent en geconcentreerd zijn, zodat je zo exact mogelijk waarneemt wat er gebeurt, en niets aan je aandacht ontsnapt.
- **kennis van zaken:** je moet de spelregels beheersen, zodat je foutieve ingrepen en uitvoeringen opmerkt en de regels kan verklaren.
- **reflectievermogen en moed:** zodat je op de vastgestelde fouten op de gepaste wijze reageert (met fluitsignaal en/of bestraffing)
- **duidelijkheid:** de scheidsrechter moet via zijn signalen duidelijk zijn bij zijn tussenkomsten, zodat bij de deelnemers geen verwarring kan ontstaan
- **feeling:** gevoel hebben voor het spel, de spelontwikkeling begrijpen. Een aantal situaties zullen bovendien enkel met een gezonde dosis "feeling" opgelost kunnen worden, vooral daar waar geen pasklare oplossing voorhanden is.

2. Opbouw leidinggeven

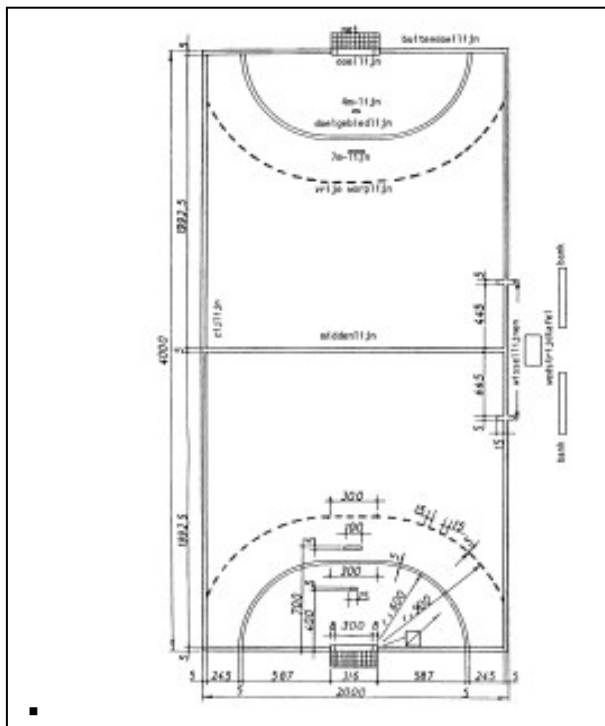
Van eenvoudige spelletjes (bv. estafettes) naar complexere teamspelen (bv. 10-bal)
Hierin verweven we als aandachtspunten een aantal basishandbalspelregels. (bv. dribbel, betreden doelgebied, 3 passen, 3 seconden, voetfout...)

3. Basisbegriffen

a. Het speelveld: lijnen, gebieden en hun betekenis

- de zijlijnen
- de doellijnen
- de buitendoellijnen
- de middenlijn
- de doelgebiedlijn
- de vrije worplijn

Het speeloppervlak

- de 7-meterlijn
- de doelverdedigersgrenslijn
- doelgebied
- wisselzone en begrenzing

b. Bestraffingen en worpen

- beginworp
- vrije worp
- 7m-worp
- inworp
- uitworp
- mondelinge vermaning
- gele kaart
- 2-minuten straf tijd
- diskwalificatie
- definitieve uitsluiting

c. Spelonderbrekingen

- time-out
- teamtime-out

4. Basistechnieken van de arbitrage: technische fouten herkennen en durven fluiten

A. Loopfouten

- nul-pas bij het landen
- 1 pas bij het landen
- 1 pas

Spelregel 7:3

Het is toegestaan:

met de bal ten hoogste 3 passen te doen (13:1a). Een pas geldt als gedaan :

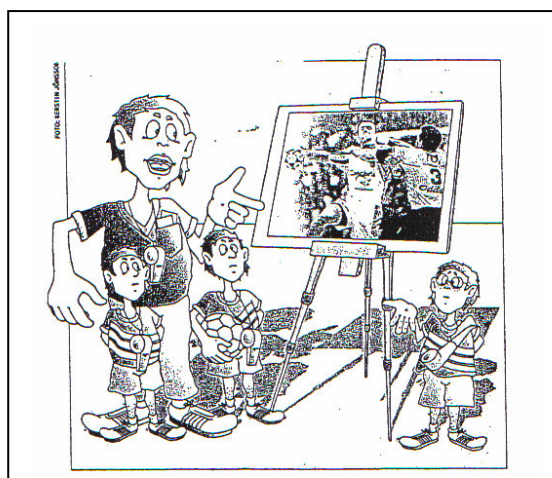
- a) als een speler met beide voeten op de grond, één voet optilt en hem weer neerzet, of één voet van een plaats naar een andere beweegt;
- b) als een speler met slechts één voet de grond raakt, de bal vangt en daarna met de andere voet de grond aanraakt ;
- c) als een speler na een sprong met slechts één voet de grond raakt en daarna op dezelfde voet opspringt of de grond met de andere voet aanraakt ;
- d) als een speler na een sprong met beide voeten tegelijkertijd de grond raakt en daarna één voet optilt en terug neerzet of een voet van een plaats naar een andere beweegt.

■ *Toelichting:*

Wordt een voet van een plaats naar een andere bewogen, en de tweede voet wordt aangesloten, dan geldt dit gezamenlijk slechts als een pas.

B. Dubbele dribbel

- alleenspel
- onderscheppen
- scheppen van de bal

C. Het is toegelaten

- 7:1 de bal, met gebruikmaking van handen (open of gesloten), armen, hoofd, romp, dijbenen en knieën te werpen, te vangen, te stoppen, te stoten of te slaan;
- 7:2 de bal hoogstens 3 seconden vast te houden, ook als deze op de grond ligt (13:1a);
- 7:4 de bal zowel ter plaatse als in de loop:
- a) éénmaal op de grond te stuiten en met één of beide handen terug te vangen ;
 - b) herhaaldelijk met één hand op de grond te stuiten of over de bodem te rollen en daarna met één of beide handen terug te vangen respectievelijk op te rapen.
- Zodra de bal daarna met één of beide handen wordt vastgepakt, moet hij binnen de 3 seconden, respectievelijk na ten hoogste 3 passen (13:1a) worden afgespeeld.
- Het stuiten of tippen van de bal begint eerst dan, wanneer de speler met een of ander lichaamsdeel de bal aanraakt en hem in de richting van de grond leidt.
- Wanneer de bal een andere speler of het doel geraakt heeft, is opnieuw stuiten of tippen en terugvangen toegestaan (zie echter 14:6).
- 7:5 de bal van de ene hand in de andere hand over te nemen;
- 7:6 de bal knielend, zittend of liggend op de grond verder te spelen; dit betekent dat het toegestaan is om een worp (zoals een vrije worp) uit te voeren, van uit zo een positie, indien de vereisten van regel 15:1 vervuld zijn, inclusief de vereiste om een deel van een voet constant in contact te hebben met de grond. de bal knielend, zittend of liggend verder te spelen.

D. Het is niet toegestaan:

- 7:7 Na de bal onder controle gebracht te hebben, de bal meer dan éénmaal aan te raken, zonder dat deze ondertussen de grond, een andere speler of het doel heeft aangeraakt (13:1a-b). De bal meer dan éénmaal aanraken wordt echter niet bestraft, indien de speler een vangfout begaat, d.i. wanneer de bal, bij een poging om hem te vangen of tegen te houden, niet onder controle wordt gebracht.

E. Voetfouten

- 7:8 de bal met het onderbeen of voet aan te raken, uitgezonderd wanneer de speler wordt aangeworpen door een tegenspeler (13:1a-b).

F. Betreden van het doelgebied

- betreden door aanvaller met bal
- betreden door aanvaller zonder bal
- betreden door verdediger zonder verhinderen van doelpkans
- betreden door verdediger met verhinderen van doelpkans

Spelregel 6 Het doelgebied

- 6:1** Het doelgebied mag alleen door de doelverdediger worden betreden (zie echter 6:3). Het doelgebied, de doelgebiedlijn inbegrepen, is betreden wanneer het door een veldspeler met een deel van het lichaam wordt aangeraakt.
- 6:2** Bij het betreden van het doelgebied door een veldspeler wordt als volgt beslist :
- a) uitworp, wanneer een speler van het aanvallende team het doelgebied betreedt in bezit van de bal of zonder de bal, en hierdoor een voordeel behaalt (12:1).
 - b) Vrije worp, wanneer een veldspeler van het verdedigende team het doelgebied betreedt, en daardoor een voordeel ontstaat, en geen duidelijke scorekans vrijdelt (13:1b; zie ook verduidelijking n°5:1).
 - c) 7m-worp, als een verdedigende veldspeler door het betreden van het doelgebied een duidelijke scorekans vrijdelt (14:1a).
- 6:3** Het betreden van het doelgebied wordt niet bestraft :
- a) als een speler, na het afspelen van de bal, het doelgebied betreedt, voor zover dit voor de tegenspeler geen nadeel oplevert.
 - b) als een speler van een van de teams zonder bal het doelgebied betreedt en zich daardoor geen voordeel verschaft.
- 6:4** De bal wordt beschouwd als “buiten het spel”, wanneer de doelverdediger de bal met de handen onder controle heeft in het doelgebied (12:1). De bal moet terug in het spel gebracht worden met een uitworp (12:2).
- 6:5** De in het doelgebied rollende bal blijft “in het spel” en is in het bezit van het team van de doelverdediger. Enkel de doelverdediger mag de bal aanraken. Neemt de doelverdediger de bal op, dan is de bal “uit het spel” en moet de doelverdediger de bal volgens 6:4 en 12:1-2 weer in het spel brengen (zie echter 6:7b). Raakt een medespeler van de doelverdediger de in het doelgebied rollende bal, dan dienen de scheidsrechters een vrije worp toe te kennen (13:1a) (zie echter 14:1a, in verbinding met Verduidelijking 8c). Raakt een speler van het andere team de bal aan, moet een uitworp (12:1(iii)) toegekend worden.

De bal is “uit het spel” zodra hij in het doelgebied blijft liggen (12:1 (iii)). In deze situatie is het team van de doelverdediger in balbezit en enkel de doelverdediger mag de bal aanraken. Hij moet de bal weer in het spel brengen volgens 6:4 en 12:1-2 (zie echter 6:7b). Raakt een speler van één van beide teams de bal aan, blijft de spelherneming steeds met een uitworp (12:1-2e paragraaf, 13:3).

Bevindt de bal zich in de lucht boven het doelgebied, dan mag hij echter worden gespeeld.

6:6 Raakt een speler van het verdedigende team bij het afweren de bal, en wordt deze daarna door de doelverdediger gehouden, of blijft deze in het doelgebied liggen, dan gaat het spel met een uitworp verder (6:4-5).

6:7 Wanneer de bal in het eigen doelgebied teruggespeeld wordt, moet als volgt worden beslist :

- a) doelpunt, wanneer de bal in het doel terecht komt ;
- b) vrije worp, wanneer de bal in het doelgebied blijft liggen of als de doelverdediger de bal aanraakt en deze niet in het doel geraakt (13:1a-b);
- c) inworp, als de bal de buitendoellijn passeert (11:1);
- d) doorspelen, als de bal het doelgebied doorkruist en terug in het speelveld keert, zonder dat de doelverdediger deze aanraakt.

6:8 De uit het doelgebied in het speelveld terugkerende bal blijft in het spel.

G. Diverse worpen en hun uitvoering met juiste conventionle tekens

- uitworp door de doelman
- inworp
- vrije worp
- 7m-worp

5. Het gedrag ten opzichte van de tegenstander (spelregel 8)

A. Wat mag?

Het is **toegelaten** :

- 8:1** a) armen en handen te gebruiken, om de bal te blokkeren of om in het bezit van de bal te komen;
- b) de tegenspeler de bal met een geopende hand vanuit elke richting weg te spelen;
- c) de tegenspeler met het lichaam te sperren, ook als hij niet in het bezit is van de bal;
- d) langs de voorzijde, met in een hoek gebogen armen, lichaamscontact met de tegenspeler te maken, hem zo te controleren en te begeleiden.

B. Wat mag niet?

Het is **niet toegestaan** :

- 8:2** a) de tegenspeler de bal uit de handen te rukken of te slaan;
- b) de tegenspeler met de armen, handen of benen te sperren of hem weg te duwen;
- c) de tegenspeler te omklemmen of vast te houden (lichaam of uitrusting), te stoten, tegen hem aan te lopen of aan te springen;
- d) de tegenspeler, met of zonder bal, in gevaar te brengen.

C. Bestrafing

- 8:3** Overtredingen van spelregel 8:2 kunnen voorkomen bij de strijd om de bal; overtredingen waarbij echter de actie hoofdzakelijk of uitsluitend gericht is naar de tegenstrever en niet naar de bal, dienen progressief bestraft te worden.

Dit betekent dat, bijkomend bij een vrije worp of een 7m-worp, er een nood bestaat voor een progressieve bestraffing, te beginnen met een waarschuwing (16:1b), gevolgd door toenemend strengere bestraffingen, zoals tijdelijke uitsluitingen (16:3b) en diskwalificaties (16:6f). (Onsportief gedrag is eveneens progressief te bestraffen, onder 16:1c, 16:3c en 16:6f).

Zoals aangegeven in de toelichting in regel 16:3, hebben de scheidsrechters echter het recht om te bepalen of een welbepaalde overtreding een onmiddellijke 2-minuten uitsluiting verdient, zelfs indien de speler vooraf geen waarschuwing kreeg.

- 8:4** Lichamelijke en verbale uitdrukkingen die niet met de geest van de sportiviteit verenigbaar zijn, gelden als onsportief gedrag (voorbeelden : zie Verduidelijking 5). Dit geldt zowel voor spelers als teamofficials op het speelveld of er buiten. Een progressieve bestraffing geldt ook in het geval van onsportief gedrag (16:1d, 16:3c-d en 16:6a).
- 8:5** Een speler, die de tegenspeler zo aanvalt dat hij diens gezondheid in gevaar zou brengen, moet worden gediskwalificeerd (16:6b), in het bijzonder als hij:
- a) een speler die zich in een werpactie bevindt van opzij of van achteren op de werparm slaat, of de werparm achteruit rukt;
 - b) een actie zo uitvoert, dat de tegenspeler aan het hoofd of de hals wordt getroffen;
 - c) met de voet, de knie of op een andere wijze het lichaam van de tegenspeler opzettelijk raakt; daartoe behoort ook het been uitsteken;
 - d) een tegenspeler bij het lopen of tijdens zijn sprong duwt of zo aanvalt, dat deze daardoor zijn lichaamsbeheersing verliest. Dit geldt ook, wanneer een doelvdediger zijn doelgebied bij een tegenaanval van de tegenpartij verlaat;
 - e) een vdediger bij een rechtstreeks naar het doel uitgevoerde vrije worp aan het hoofd treft. Als voorwaarde wordt gesteld dat de vdediger zich niet bewoog. Hetzelfde geldt als het hoofd van de doelvdediger bij de uitvoering van een 7m-worp wordt getroffen, ook hier, op voorwaarde dat de doelvdediger zich niet bewoog.

***Toelichting**

Zelfs een fout met een zeer kleine fysieke impact kan zeer gevaarlijk zijn en een zeer zwaar potentieel gevolg hebben, wanneer de timing van deze fout van die aard is dat de tegenstrever onverwacht gepakt wordt zonder enige kans om zich te vdedigen. De leidraad bij het bepalen of een diskwalificatie aangewezen is, moet niet het schijnbaar minieme lichaamscontact zijn, maar wel het risico dat de speler loopt.

- 8:6** Grof onsportief gedrag van een speler of teamofficial, op of buiten het speelveld (voorbeelden zie Verduidelijking 6), moet met een diskwalificatie worden bestraft (16:6c).
- 8:7** Bij een „gewelddaad" tijdens de speeltijd moet de speler die de fout beging definitief worden uitgesloten (16:9-11). Een gewelddaad buiten de speeltijd (zie 16:13) leidt tot een diskwalificatie (16:6d; 16:14b). Een teamofficial, die schuldig is aan een gewelddaad wordt gediskwalificeerd (16:6e).

*** Toelichting:**

Een gewelddaad, in de zin van deze spelregel, wordt gedefinieerd als een buitengewoon krachtige en opzettelijke aanval naar het lichaam van een andere persoon (speler, scheidsrechter, tijdopnemer/secretaris, teamofficial, gedelegeerde, toeschouwer, enz.). Het betreft met andere woorden dus niet eenvoudig een reflexbeweging of het resultaat van onachtzame en overdreven methoden bij een poging tot vdedigen. Het spuwen op een ander persoon, zo dat deze persoon ook echt getroffen wordt, wordt specifiek beschouwd als een gewelddaad.

8:8 Overtredingen tegen spelregels 8:2-7 leiden tot een 7m-worp voor de tegenpartij (14:1), wanneer de overtreding direct - of indirect wegens de daardoor veroorzaakte onderbreking - een duidelijke scorekans voor de tegenpartij vrijdelt.

Anders leidt de spelregelovertreding tot een vrije worp voor de tegenpartij (13:1a-b, 13:2-3).

VERDUIDELIJKINGEN:

5. Onsportief gedrag (8:4, 16:1c, 16:3e)

In het kader van de bestraffing onder spelregel 16, valt onsportief gedrag onder een van de drie categorieën waarvoor hieronder voorbeelden worden gegeven:

5.1. Progressief bestraft indien de actie herhaald wordt (16:1c)

5.2. Progressief bestraft reeds bij de eerste keer (16:1c)

5.3. Specifiek altijd bestraft met een 2-minuten uitsluiting (16:3e)

De volgende specifieke situaties geven aan wanneer de drie categorieën moeten toegepast worden:

5.1.

Wanneer verdedigende spelers het doelgebied principieel gebruiken voor hun verdedigende positie (d.w.z. niet enkel als een plotse reactie in een losstaande situatie wanneer ze geconfronteerd worden met een speler in een scorepositie);

5.2.

- a) uitschelden van een tegenstrever of een medespeler met woorden of uitdagende gebaren; een specifiek voorbeeld: schreeuwen naar een tegenstrever die een 7m-worp uitvoert.
- b) het vertragen van de uitvoering van een toegekende worp voor de tegenstrever, typisch bij het niet respecteren van de 3-meter afstand of bv. wanneer een doelverdediger de bal niet vrijgeeft aan de werper van de 7m-worp; (zie echter spelregel 14:8, 14:9, 15:4 alinea 2, en 15:5 alinea 3)
- c) door schijnacties ("theater") de scheidsrechters willen misleiden met betrekking tot acties van de tegenstrever (bv. laten uitschijnen dat een fout gemaakt werd)
- d) wanneer een worp of pass actief gestopt wordt door gebruik te maken van de voet of het onderbeen; (een reflex beweging, zoals het instinctief sluiten van de benen wanneer de bal aankomt; of het blokkeren van de bal in een normale beweging van de benen terwijl het hele lichaam voorwaarts richting tegenstrever beweegt, moeten niet bestraft worden); zie ook spelregel 7:8;

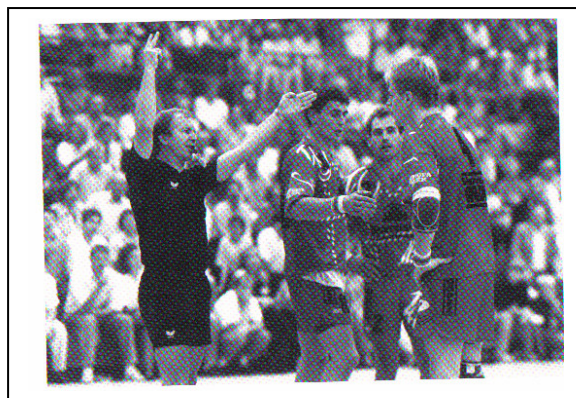
5.3.

- a) wanneer er een beslissing is tegen een team in balbezit, en de speler met de bal deze niet onmiddellijk laat vallen of neerlegt op de vloer; analoog, wanneer de bal reeds op de vloer ligt en de speler de bal wegduwt;
- b) tussenkomen in het spel door spelers of teamofficials, in de wisselzone, vb. tussenkomen door over de zijlijn te reiken in het speelveld of door het niet vrijgeven van de bal die in de wisselzone ging.

6. Grof onsportief gedrag (8:6, 16:6c)

De volgende voorbeelden zijn acties die zouden moeten leiden tot een directe diskwalificatie in overeenstemming met spelregel 16:6c. Door analogie, kunnen de scheidsrechters andere acties beoordelen als behorend tot dezelfde categorie:

- a) beledigingen (door taal, gebaren, mimiek en lichaamscontact) ten opzichte van een andere persoon (scheidsrechter, tijdopnemer/secretaris, gedelegeerde, official, speler, toeschouwer, enz.);
- b) na een beslissing van de scheidsrechter de bal demonstratief wegwerpen of wegstampen;
- c) demonstratief weigeren van de doelverdediger om een 7 m-worp voor de tegenspeler trachten te stoppen;
- d) revanche nemen na een fout te hebben ondergaan (in een reflex terugslaan);
- e) de bal tijdens een spelonderbreking bewust tegen een tegenspeler werpen (indien dit met veel kracht gedaan wordt of van op korte afstand is dit eerder als een gewelddaad te beschouwen);
- f) verhinderen van een vrije doelkans door interventie van een teamofficial of een bijkomende speler die het speelveld betreedt (4:2, 4:3, 4:6), of door een teamofficial of speler tussenkomend door vanuit de wisselzone in het speelveld te reiken;
- g) indien gedurende de laatste minuut van de wedstrijd, een speler methodes gebruikt die gezien kunnen worden als vallend onder spelregels 8:5 of 8:6, eenvoudig om de tegenstrever te verhinderen de tijd te hebben in een positie te komen om een beslissend doelpunt te scoren (om de wedstrijd te winnen of gelijk te stellen, of het nodige doelpunt verschil te bereiken) of om in een positie te geraken waar een 7m-worp kan toegekend worden.

DE IHF - HANDGEBAREN

1. BETREDEN VAN HET DOELGEBIED

2. VANG-, STUIT- OF TIPFOUT

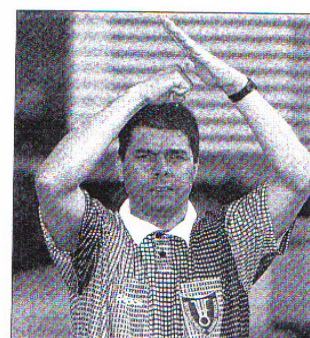
3. LOOP- OF TIJDFOUT

4. OMKLEMMEN, VASTHOUDEN OF DUWEN

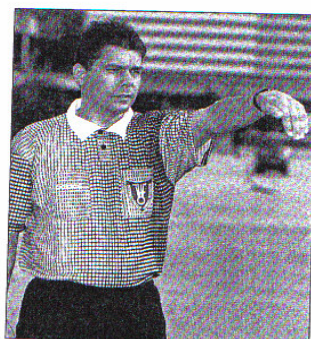
5. SLAAN

6. AANVALLERSFOUT

7. INWORP - RICHTING

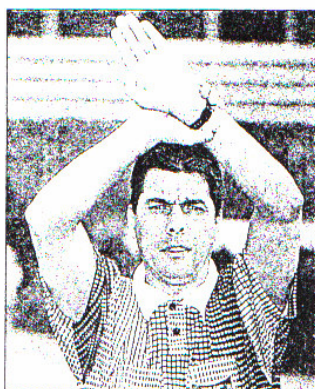
8. UITWORP

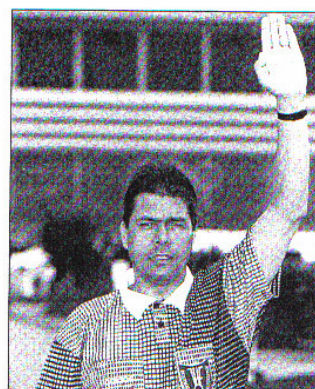
9. VRIJE WORP

**10. NIET IN ACHT NEMEN
VAN DE 3-METER AFSTAND**

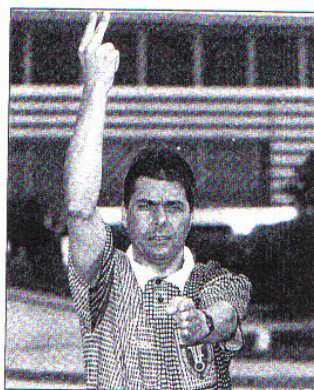
11. PASSIEF SPEL

12. DOELPUNT

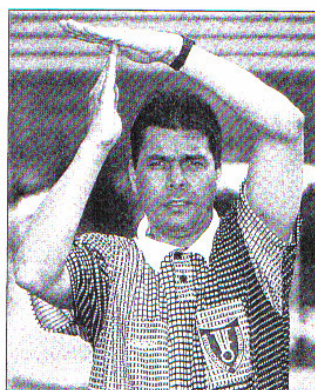
**13. WAARSCHUWING (GEEL)-
DISKwalIFICATIE (ROOD)**

14. TIJDELIJKE UITSLUITING

15. DEFINITIEVE UITSLUITING

16. TIME-OUT

**17. TOELATING VOOR TWEE DEELNAME GERECHTIGDE
PERSONEN OM HET SPEELOPPERVLAK TE BETREDEN**

**18. WAARSCHUWINGSTEKEN
VOOR PASSIEF SPEL**